

Рис. 3 Shoe. «Shoe». Маямі, штат Флорида, США

Висновки. Обґрунтовано доцільність використання пропорцій у рукотворному графічному написі. Виявлено відмінність пропорційних співвідношень між рисованим шрифтом, графіті та каліграфіті.

Література:

1. Капр А. Эстетика искусства шрифта. М.: Книга. 1979. 124 с.
2. Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. К.: Грамота. 2007. 208 с.
3. Мітченко В. Каліграфія. Взаємопливи шрифтів. Теорія і практика. Кирилиця і латиниця. Історія і сучасність. Київ: Laurus. 2018. 288 с.

МЕДИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Селіверстова Г. С.

*кандидат філософських наук,
викладач кафедри загальної і клінічної фармакології
факультету стоматології та фармації
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Одна з суттєвих особливостей сучасного розвитку суспільства полягає в тому, що зараз триває процес різкого зростання швидкості інформаційних процесів у будь-якої сфері життя, і особливо в освіті. Наприклад, зменшився проміжок часу між науковим відкриттям, особливо що стосується технології, і його впровадження у сферу

практичної діяльності, у систему освіти, у соціальну практику тощо. Поза тим скоротився також час між впровадженням знання і потребою у більш новому знанні. Тобто у суспільстві триває процес постійної інновації і трансформації знання, що стало вже певною ознакою сучасного суспільства. Це положення є справедливим і для медичної освіти в Україні, яка знаходиться у тривалому процесі оновлення, реформування і інноваційних трансформацій.

Ускладнює цей процес ті нові умови, що утворились внаслідок виникнення і розвитку глобальної пандемії COVID-19, які виявили необхідність переходу від аудиторної форми навчання до дистанційної. Тобто сьогодні суттєво зросла роль інформаційних технологій навчання, які крім того потрібно було впроваджувати досить широко і у короткий час. Якщо підвести підсумок всім цим процесам, то можна говорити про певну хаотизацію системи освіти, зокрема медичної освіти, яка відбувається у останні два роки з моменту пандемії.

Тому метою цього дослідження є аналіз процесів хаотизації у медичній освіті, які тривають сьогодні в Україні.

Входження понять «хаос» і «хаотизація» в освітню сферу вже відбувається протягом певного проміжку часу, оскільки вони відображають процеси, що пов'язані з загальною соціальною хаотизацією, яка притаманна сучасному етапу розвитку суспільства як в Україні, так і у світі в цілому [3]. Тому що система вищої освіти є суттєво складовою соціального буття, і суспільство може розглядатися як «соціально-інформаційне макросередовище», яке безпосередньо впливає на особистість та її внутрішньо психічний світ, а також на її подальшу самореалізацію і буття [1, с. 156].

Тому можна сказати, що «незважаючи на те, що освітній процес за своєю суттю виглядає досить простим: якщо є той, хто вчить та ті, хто потребує вчення, то треба лише надати належні умови для навчання, і процес буде тривати. То насправді у сучасному суспільстві освітній процес видається набагато складнішим і хаотичним, а також й досить ймовірним. За сучасних умов його можна порівняти з відомим «ефектом метелика», відкритим К. Лоренцом щодо передбачення погодних умов» [4]. Дійсно ці слова виглядають сьогодні ще більш актуальними, оскільки в умовах дистанційного навчання, яке має як певні переваги, так і певні недоліки, треба досягати цілей і завдань навчання, що були запроваджені в зовсім інших умовах. Тому в умовах пандемії навантаження на студента-медика, як зазначається у дослідженні І.В. Єршової-Бабенко, Г. Пеклиної та інших, значно посилюється: «як показали наші дослідження у період Coronavirus наявним є особливий характер навчального процесу, що змінився під впливом зміни соціально-психологічних умов навчання» [5, р. 14]. Зазначені автори пропонують

звернення до психосинергетичного підходу, який може стати доречним у трьох аспектах: 1) аспект, що пов'язаний з дистанційною формою навчання; 2) аспект, що стосується нових форм соціальної комунікації; 3) аспект, який пов'язаний з внутрішньопсихичним світом студента, який потребує особливої уваги і корекції [5, р. 14].

У своїй праці «Втрачена парадигма. Природа людини» Е. Морен, аналізуючи роль освіти як важливого чинника у суспільстві, пише, що «сучасна людина має дві полярності: розум та божевілья. Сучасний світ – це світ божевілья, коли співвідношення розуму і пристрастей є взаємно проникаючим та взаємодоповнюючим. Завдання сучасної освіти – створити правильний вектор акумуляції пристрастей» [2, с. 90]. Реалізацію цього завдання філософ вбачає в усвідомленні пріоритетних трендів сучасної освіти. Серед яких можна назвати такі: сприяти адаптації психіки людини до умов багатовимірною, мінливого світу; створити нові стратегії щодо збереження психічного здоров'я людини; шукати нові психологічні механізми впливу на поведінку та стилі мислення сучасної людини. Всі ці положення випливають з психосинергетики як нової галузі дослідження психіки людини з позицій складності, хаотизації і нелінійності.

Література:

1. Ершова-Бабенко И.В., Корниенко С. (2020). Психосинергетические основания концептуально-стратегической модели высшего образования/ Психосинергетика: методологический статус, теория и практика. Юбилейный сборник научных трудов профессора И.В. Ершовой-Бабенко. Под ред. В.Б. Ханжи, Н.В. Кривцовой. Одеса: Фенікс, с. 156-161.

2. Морен, Е. (1995). Втрачена парадигма. Природа людини. К.: Кармен-Сінто, 196с.

3. Селіверстова Г.С. (2019) .Входження постнекласичного гуманітарного поняття «хаос» в освітню сферу: соціально-філософський аспект проблеми соціалізації особистості // Освітній дискурс: збірник наукових праць. № 12(4). С. 36-44.

4. Swickard M. (2017). The chaos theory of education // <https://nmpolitics.net/index/2017/05/the-chaos-theory-of-education/>

5. Yershova-Babenko I.V., Peklina G., Kozodrova D., Seliverstova A. (2020). Psychosynergetic Foundations of the Educational Process in the New Social Conditions of Preparation of English-Speaking Medical Students // International Journal of Arts and Social Science. Vol.3. Issue 4 (July, 2020), pp. 8-14.